

Ρύθμιση ιδιωτικών μονοπωλίων

Οικονομικό Σύστημα - Οικονομικά και Δίκαιο της Ρυθμιστικής Πολιτικής του Κράτους

Πολέμης Μιχαήλ
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ (Ι)

- Στη δεκαετία του 1980 πολλές χώρες ξεκίνησαν προγράμματα αλλαγής του ιδιοκτησιακού καθεστώτος δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών (ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, ύδρευση, τράπεζες, μεταφορές).
- Το ζήτημα των αποκρατικοποιήσεων και ιδιωτικοποιήσεων είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τη σύγκριση μεταξύ της αποτυχίας της αγοράς και της κυβέρνησης αναφορικά με την παροχή αγαθών και υπηρεσιών που θα μεγιστοποιήσουν την κοινωνική ευημερία.
- Οι θιασώτες των αποκρατικοποιήσεων και ιδιωτικοποιήσεων υποστηρίζουν ότι ένα αποκεντρωμένο σύστημα αγορών κάτω από ορισμένες συνθήκες οδηγεί σε άριστη κατά Pareto κατανομή των πόρων.
- Η αντίθετη άποψη υποστηρίζει ότι και ένα τέλεια ανταγωνιστικό και αποκεντρωμένο σύστημα αγορών δεν παράγει πάντοτε το κοινωνικά επιθυμητό επίπεδο παραγωγής και οδηγεί σε αποτυχίες της αγοράς.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ (ΙΙ)

- Τις τελευταίες δεκαετίες αναπτύχθηκε ένα έντονο κλίμα αποκρατικοποίησης και αποπαραμβατισμού στη βάση ότι η κρατική παρέμβαση για διόρθωση των αποτυχιών της αγοράς, μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερες αναποτελεσματικότητες.
- Σχολή της δημόσιας επιλογής (Public choice) που επισημαίνει τις αρνητικές επιπτώσεις του μεγάλου δημόσιου τομέα (κράτος-Λεβιάθαν).
- Οι θεωρητικές προσεγγίσεις σε συνδυασμό με τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι περισσότερες οικονομίες οδήγησαν σε ριζική αναθεώρηση του παρεμβατικού ρόλου του κράτους.
- Μέσα στο σκεπτικό του επαναπροσδιορισμού του ρόλου του κράτους εδράζεται και το θέμα των αποκρατικοποιήσεων-ιδιωτικοποιήσεων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ (III)

- Κρίσιμα ερωτήματα που τίθενται:

1) Πώς το ιδιοκτησιακό καθεστώς επηρεάζει την αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων;

2) Ποιος ο ρόλος της ιδιωτικοποίησης στη χρηματοδότηση των δημοσίων ελλειμμάτων και του δημόσιου χρέους;

3) Ποιες είναι οι πολιτικές και διανεμητικές επιδράσεις των ιδιωτικοποιήσεων;

ΟΡΙΣΜΟΙ (Ι)

Στενός ορισμός

«Ιδιωτικοποίηση καλείται η διαδικασία μεταφοράς επιχειρηματικής ιδιοκτησίας από το δημόσιο τομέα (κυβέρνηση) στον ιδιωτικό τομέα (επιχειρήσεις)»

Ευρεία έννοια

«Ιδιωτικοποίηση είναι η μεταφορά οιασδήποτε κυβερνητικής δραστηριότητας στον ιδιωτικό τομέα»

Εναλλακτικός ορισμός

«Η Ιδιωτικοποίηση αναφέρεται στην εξαγορά από την πλειοψηφούσα πλευρά των μετόχων του συνόλου των μετοχών / κεφαλαίου μιας δημόσιας επιχείρησης» (1930 – The Economist).

«Αποκρατικοποίηση είναι η εφάπαξ ή σταδιακή έξοδος επιχειρήσεων του Δημοσίου από τον έλεγχο του»

ΟΡΙΣΜΟΙ (II)

- **Έλεγχος**: η κατοχή της πλειοψηφίας των μετοχών ή το δικαίωμα διορισμού της πλειοψηφίας των μελών του διοικητικού συμβουλίου ή το δικαίωμα διορισμού των οργάνων της διοίκησης επιχείρησης του Δημοσίου.
- Ο έλεγχος μπορεί να **απορρέει** από δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα, τα οποία είτε μεμονωμένα είτε από κοινού με άλλα παρέχουν τη δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη δραστηριότητα μιας επιχείρησης (δικαιώματα κυριότητας ή επικαρπίας, δικαιώματα ή συμβάσεις που παρέχουν δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη διοίκηση μιας επιχείρησης)
- **Μεταβίβαση ελέγχου**: η μεταβίβαση με οποιονδήποτε τρόπο είτε των μετοχών και ψήφων της πλειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου, είτε του δικαιώματος διορισμού της πλειοψηφίας των μελών του διοικητικού συμβουλίου ή των οργάνων της διοίκησης, είτε η μεταβίβαση του δικαιώματος άσκησης της διαχείρισης της επιχείρησης.

ΜΟΡΦΕΣ ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Πώληση του συνόλου της επιχείρησης ή περιουσιακών στοιχείων ή τμημάτων αυτής ή κλάδων αυτής.
- Εισαγωγή της επιχείρησης στο Χρηματιστήριο Αξιών ή σε άλλη οργανωμένη αγορά.
- Πώληση του συνόλου ή μέρους των μετοχών της επιχείρησης με ή χωρίς σύναψη συμφωνίας μετόχων.
- Παραχώρηση αδειών ή και δικαιωμάτων εκμετάλλευσης της επιχείρησης.
- Σύσταση εταιρείας ή συμμετοχή σε εταιρείες με συνεισφορά μετρητών, περιουσιακών στοιχείων, δικαιωμάτων, μετοχών.
- Ανταλλαγή και πώληση μετοχών σε πιστωτικά ιδρύματα προς το σκοπό περαιτέρω διάθεσης από αυτούς των μετοχών σε τρίτους.

ΜΟΡΦΕΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Τρεις βασικές μορφές:
- Μεταβίβαση στον ιδιωτικό τομέα κρατικών επιχειρήσεων που λειτουργούν σε ανταγωνιστικές αγορές και δεν χαρακτηρίζονται από σημαντικές αποτυχίες της αγοράς (ιδιωτικοποίηση ανταγωνιστικών επιχειρήσεων).
- Μεταβίβαση στον ιδιωτικό τομέα κρατικών επιχειρήσεων με σημαντική δύναμη (SMP) στην αγορά (ιδιωτικοποίηση μονοπωλίων).
- Εργολαβική ανάθεση στον ιδιωτικό τομέα παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών που παρείχε το δημόσιο.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ

- Μια σημαντική διαφορά μεταξύ της ιδιωτικοποίησης ανταγωνιστικών επιχειρήσεων και της ιδιωτικοποίησης μονοπωλίων είναι ότι στη δεύτερη περίπτωση η κυβέρνηση διατηρεί ορισμένα δικαιώματα ελέγχου με τη μορφή ρυθμιστικών παρεμβάσεων στις μονοπωλιακές επιχειρήσεις και μετά την ιδιωτικοποίηση.
- Διάκριση μεταξύ των φυσικών μονοπωλίων (επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας) που είναι συνέπεια τεχνολογικών συνθηκών και των «τεχνητών» μονοπωλίων όπου υπάρχει δυνατότητα ανταγωνισμού, αλλά η δυνατότητα εμποδίζεται από αντι-ανταγωνιστικές ή εμπορικές πολιτικές.
- Στην εργολαβική ανάθεση στον ιδιωτικό τομέα παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών που προηγουμένως παρείχε το δημόσιο δεν υπάρχει μεταβίβαση ιδιοκτησίας, αλλά μεταβιβάζεται με συμβόλαιο η δυνατότητα παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών στον ιδιωτικό τομέα.

ΜΕΘΟΔΟΙ / ΤΡΟΠΟΙ

- Τρεις βασικές μέθοδοι:
- Ιδιωτικοποίηση μέσω έκδοσης μετοχών - Πώληση μετοχών στη χρηματιστηριακή αγορά (Share issue privatization).
- Πώληση του συνόλου ή μέρους των επιχειρήσεων σε στρατηγικό επενδυτή συνήθως μέσω δημοπρασίας (Asset sale privatization).
- Διάθεση των μετοχών μιας κρατικά ελεγχόμενης επιχείρησης στο κοινό συνήθως δωρεάν ή σε πολύ χαμηλή τιμή (Voucher privatization).

ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ

- Η πώληση των μετοχών μιας κρατικά ελεγχόμενης επιχείρησης αποτελεί τη συνηθέστερη μορφή ιδιωτικοποίησης.
- Η πώληση μετοχών δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών στις χρηματαγορές οδηγεί σε αύξηση της ρευστότητας των κεφαλαιαγορών και υπό προϋποθέσεις στην οικονομική ανάπτυξη (ύπαρξη ώριμων κεφαλαιαγορών, ισχυρό τραπεζικό σύστημα).
- Οι κυβερνήσεις συνήθως επιλέγουν την έκδοση (πώληση) μετοχών των επιχειρήσεων που επιθυμούν να περιέλθουν στον έλεγχο των ιδιωτών σε ώριμες χρηματαγορές (London, New York και Hong Kong Stock Exchange).

ΠΩΛΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

- Η πώληση των επιχειρήσεων αποτελεί τη συνηθέστερη στρατηγική στις αναπτυσσόμενες χώρες (Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη).
- Μέσω της πώλησης το κράτος θα αποκομίσει έσοδα που τα χρειάζεται σε μια περίοδο σταθεροποίησης των οικονομιών αυτών με σκοπό τον περιορισμό της υπερβάλλουσας ρευστότητας.
- Η πώληση της κρατικής επιχείρησης / οργανισμού θα οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε αποτελεσματική διοίκηση (management).
- Με την πώληση των επιχειρήσεων μέσω δημοπρασιών (auctions) οι δυνητικοί αγοραστές ανταγωνίζονται να προσφέρουν το υψηλότερο τίμημα, δημιουργώντας σημαντικά οφέλη για την κυβέρνηση.
- Σημαντικά προβλήματα (ανυπαρξία αγορών, κεφαλαιαγορών) αλλά και προβλήματα αποτίμησης της επιχείρησης και αδυναμία εξεύρεσης εγχώριων αγοραστών.

ΔΩΡΕΑΝ ΔΙΑΘΕΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ

- Τα προβλήματα αποτίμησης της αξίας της κρατικής επιχείρησης και της αδυναμίας εξεύρεσης επιτόπιων αγοραστών επιλύονται με τη μέθοδο της δωρεάν διανομής των μετοχών της επιχείρησης.
- Η δωρεάν διανομή των επιχειρήσεων, η οποία χρησιμοποιείται κατά βάση στις υπό μετάβαση οικονομίες (Πολωνία, Τσεχία, Σλοβακία) είναι ελκυστική και από πολιτική άποψη (δίκαιη κατανομή του εθνικού πλούτου).
- Η δωρεάν διάθεση των μετοχών συνεπάγεται την απώλεια κρατικών εσόδων και την αναποτελεσματική διοίκηση των επιχειρήσεων (μεγάλη διασπορά των μετοχών).
- Σύστημα κουπονιών (voucher) βάσει του οποίου οι πολίτες μιας χώρας μπορούν να αγοράσουν μετοχές μιας κρατικά ελεγχόμενης επιχείρησης.

ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΣΕ ΠΟΙΟΝ; (Ι)

- Οι επιχειρήσεις μπορούν δυνητικά να μεταβιβασθούν στο ευρύτερο κοινό, σε εργαζόμενους των επιχειρήσεων ή σε ξένους επενδυτές.
- Η πώληση σε ξένους επενδυτές συνδέεται με σημαντικά από οικονομική άποψη πλεονεκτήματα για τις χώρες που βρίσκονται σε στάδιο μετάβασης των οικονομιών τους (αποτελεσματική διοίκηση, εισαγωγή νέων τεχνολογιών), αλλά από πολιτική άποψη εγείρονται σημαντικές αμφισβητήσεις.
- Βασικό ερώτημα αν οι πωλήσεις των επιχειρήσεων θα γίνουν στο ευρύτερο κοινό (εξωτερική ιδιωτικοποίηση) ή στους εργαζόμενους των επιχειρήσεων (εσωτερική ιδιωτικοποίηση).

ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΣΕ ΠΟΙΟΝ; (ΙΙ)

- Η δωρεάν διάθεση των επιχειρήσεων στους εργαζόμενους και τα διοικητικά στελέχη των επιχειρήσεων είναι απλή διαδικασία και μπορεί να οδηγήσει σε γρήγορη ιδιωτικοποίηση.
- Η μέθοδος αυτή δεν είναι γενικότερα αποδεκτή και συνδέεται με πολλά προβλήματα (μη δίκαιη μεταφορά ιδιοκτησίας, άνιση μεταφορά πλούτου μεταξύ των γενεών).
- Η πώληση των μετοχών μιας επιχείρησης στο ευρύτερο κοινό δημιουργεί άλλα προβλήματα και είναι πρακτικά ανέφικτη σε μικρό χρονικό διάστημα, εκτός και αν η μεταβίβαση γίνει δωρεάν.

ΠΟΣΟ ΓΡΗΓΟΡΑ Η ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ;

- Επιχειρήματα υπέρ της γρήγορης ιδιωτικοποίησης (αύξηση αποτελεσματικότητας, δημιουργία αγορών, εισροή εσόδων στον κρατικό προϋπολογισμό και χρηματοδότηση των ελλειμμάτων, μείωση επιδοτήσεων).
- Τα επιχειρήματα κατά της γρήγορης ιδιωτικοποίησης συνδέονται κυρίως με το γεγονός ότι κάτι τέτοιο δεν θα επέτρεπε τη δημιουργία του απαραίτητου πλαισίου για κίνητρα που θα βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα.
- Χωρίς απελευθέρωση των αγορών, πολλές κρατικές επιχειρήσεις θα μεταβληθούν σε ιδιωτικά μονοπώλια (Ηνωμένο Βασίλειο).

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (Ι)

- Οι θιασώτες της ιδιωτικοποίησης πιστεύουν ότι οι ιδιωτικές επιχειρήσεις μπορούν πιο αποτελεσματικά να παράγουν προϊόντα και υπηρεσίες σε σχέση με τις κρατικά ελεγχόμενες λόγω των δυνάμεων του ανταγωνισμού και της ελεύθερης αγοράς.
- Η λειτουργία των ιδιωτικών επιχειρήσεων σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον θα οδηγήσει μακροπρόθεσμα σε μείωση των τιμών, αύξηση της ποιότητας, περισσότερες επιλογές, λιγότερη διαφθορά και γραφειοκρατία.
- Αρκετοί όμως δεν συμφωνούν με την ιδέα ότι το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας πρέπει να ιδιωτικοποιηθεί κυρίως λόγω των **αποτυχιών της αγοράς** και της ύπαρξης **φυσικών μονοπωλίων**.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (ΙΙ)

- **Αποδοτικότητα:** Οι κρατικές επιχειρήσεις είναι συνήθως γραφειοκρατικές.
- **Βελτιώσεις:** Η κυβέρνηση μπορεί να αναβάλει βελτιώσεις λόγω της ύπαρξης πολιτικού κόστους.
- **Διαφθορά:** Μια μονοπωλιακή επιχείρηση εμφανίζει περισσότερο συχνά σημάδια διαφθοράς καθώς η λειτουργία της υπόκειται σε πολιτικές πιέσεις και προσωπικά οφέλη.
- **Στόχοι:** Η κυβέρνηση ελέγχει μια επιχείρηση κυρίως για πολιτικούς στόχους παρά για την επίτευξη οικονομικών αποτελεσμάτων.
- **Κεφάλαια:** Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις μπορούν πιο εύκολα να επενδύσουν κεφάλαια σε χρηματαγορές σε αντίθεση με τις δημόσιες επιχειρήσεις.
- **Φυσικά μονοπώλια:** Η ύπαρξη φυσικών μονοπωλίων (ενέργεια, τηλεπικοινωνίες) δεν δικαιολογεί την κρατική ιδιοκτησία. Εφαρμογή αυστηρής αντιμονωπολιακής πολιτικής με σκοπό την εξασφάλιση συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού.
- **Πολιτική επιρροή:** Οι κρατικές επιχειρήσεις είναι σε μεγαλύτερο βαθμό επιρρεπείς στις πολιτικές παρεμβάσεις σε σχέση με τις ιδιωτικές.
- **Κέρδη:** Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις μεγιστοποιούν τα κέρδη τους από την πώληση των προϊόντων τους σε σχέση με τους ανταγωνιστές τους.

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (Ι)

- Οι αντίπαλοι της ιδιωτικοποίησης πιστεύουν ότι ορισμένες αγορές και κλάδοι της οικονομίας δεν μπορούν να λειτουργήσουν με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια και πρέπει να παραμείνουν υπό καθεστώς κρατικής ιδιοκτησίας (επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, υπηρεσίες εθνικής άμυνας, υγείας και εκπαίδευσης).
- Τα φυσικά μονοπώλια αποτελούν per se τομείς που δεν μπορούν να απελευθερωθούν και η λειτουργία των οποίων δεν υπακούει τους νόμους της αγοράς και τον ανταγωνισμό.
- Οι υποστηρικτές της κρατικής ιδιοκτησίας θεωρούν ότι το μοντέλο της ιδιωτικοποίησης δεν είναι συμβατό με τη βασική αποστολή της κυβέρνησης (κοινωνική ενίσχυση και εξασφάλιση ποιότητας ζωής των ατόμων).

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (ΙΙ)

- **Αποδοτικότητα:** Μια δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση εξασφαλίζει την κοινωνική ευημερία με την εφαρμογή των πολιτικών της.
- **Βελτιώσεις:** Η κυβέρνηση μπορεί να οδηγηθεί σε βελτιώσεις στο μέτρο που διαχειρίζεται επιχειρήσεις, οι οποίες συμβάλλουν στην αύξηση των κρατικών εσόδων.
- **Διαφθορά:** Οι δημόσιοι λειτουργοί (υπουργοί, διοικητές κρατικών επιχειρήσεων και οργανισμών) δεν μπορούν εύκολα να υιοθετήσουν «παραβατικές» συμπεριφορές καθώς έχουν αναπτύξει δεσμευτικούς κώδικες συμπεριφοράς.
- **Στόχοι:** Η κυβέρνηση χρησιμοποιεί τις δημόσιες επιχειρήσεις ως εργαλεία μεγιστοποίησης της κοινωνικής ευημερίας.

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (ΙΙΙ)

- **Κεφάλαια:** Οι κυβερνήσεις μπορούν να αντλήσουν φθηνά χρηματικά κεφάλαια και να τα δανείσουν στις κρατικές επιχειρήσεις.
- **Φυσικά μονοπώλια:** Η ιδιωτικοποίηση δεν μπορεί να οδηγήσει στην εμφάνιση υγιούς ανταγωνισμού στην περίπτωση ύπαρξης φυσικών μονοπωλίων.
- **Πολιτική επιρροή:** Οι κυβερνήσεις μπορούν περισσότερο εύκολα να ασκήσουν πίεση στις κρατικές επιχειρήσεις με σκοπό την εφαρμογή της πολιτικής τους.
- **Κέρδη:** Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις έχουν μοναδικό στόχο τη μεγιστοποίηση του κέρδους και εξυπηρετούν όσους μπορούν και είναι πρόθυμοι να πληρώσουν και όχι την πλειοψηφία των πολιτών.
- **Συγκέντρωση πλούτου:** Τα κέρδη από τις επιτυχημένες επιχειρήσεις καταλήγουν σε ιδιώτες με αποτέλεσμα να μην είναι διαθέσιμα για τη μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας.

ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ & ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

1) Επιδιώξεις των ιδιοκτητών και κίνητρα.

- *Οργανωτικά κίνητρα.*
- *Ατομικά κίνητρα.*

2) Κυβερνητικές παρεμβάσεις.

- *Ρυθμιστικές παρεμβάσεις.*
- *Ανώτατο επιτρεπόμενο ποσοστό απόδοσης (rate of return regulation).*
- *Φόρμουλα δείκτη τιμών καταναλωτή ($RPI - X$).*

3) Ο ρόλος του ανταγωνισμού.

- *Λειτουργία κρατικής επιχείρησης.*

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ

- Στις **κρατικές** επιχειρήσεις, ο αρμόδιος υπουργός η διοικητής (γραφειοκράτης) μεγιστοποιεί μια συνάρτηση, η οποία είναι ο σταθμικός μέσος όρος της κοινωνικής ευημερίας και των προσωπικών του επιδιώξεων.
- Στις **ιδιωτικές** επιχειρήσεις, η συνάρτηση που μεγιστοποιείται είναι αυτή των κερδών.
- Στις **ανταγωνιστικές αγορές**, οι εξωτερικές επιδράσεις είναι σχετικά μικρές με αποτέλεσμα να μην διαπιστώνεται μεγάλη απόκλιση μεταξύ του κέρδους και της κοινωνικής ευημερίας. Σε αυτή την περίπτωση, η ατομική ιδιοκτησία συνήθως πλεονεκτεί έναντι της κρατικής.
- Εάν οι **εξωτερικές επιδράσεις** είναι μεγάλες και οι κρατικοί λειτουργοί δεν έχουν σημαντική δύναμη στην επιδίωξη των προσωπικών τους στόχων, τότε η κρατική ιδιοκτησία είναι συνήθως περισσότερο αποτελεσματική.

ΚΙΝΗΤΡΑ (Ι)

- Τα οργανωτικά κίνητρα για τις δημόσιες επιχειρήσεις αφορούν στην απουσία απειλής **χρεοκοπίας** και στην έλλειψη του στοιχείου του **ανταγωνισμού**.
- Οι θιασώτες των ιδιωτικοποιήσεων υποστηρίζουν ότι ενώ μια ιδιωτική επιχείρηση δεν μπορεί να κάνει συνεχώς ζημιές γιατί κινδυνεύει να χρεοκοπήσει, δεν ισχύει το ίδιο για τις δημόσιες επιχειρήσεις, οι οποίες μπορεί να εμφανίζουν μεγάλα ελλείμματα, τα οποία καλύπτονται από κρατικές ενισχύσεις (επιδότησεις).
- Τα ατομικά κίνητρα, αναφέρονται σε περιορισμούς στη διάρθρωση της κλίμακας των **αμοιβών** των εργαζομένων και στη **μονιμότητα**.

ΚΙΝΗΤΡΑ (ΙΙ)

- Οι αμοιβές των διευθυντικών στελεχών του δημόσιου τομέα υστερούν σε σχέση με τις αντίστοιχες αμοιβές του ιδιωτικού τομέα με αποτέλεσμα να μην προσλαμβάνονται στο δημόσιο τα καλύτερα στελέχη και έτσι η αποτελεσματικότητα των δημοσίων επιχειρήσεων να υστερεί έναντι των ιδιωτικών.
- Στις ιδιωτικές επιχειρήσεις, οι απασχολούμενοι μπορούν να απολυθούν σε περιόδους ύφεσης ή όταν κριθεί ότι δεν είναι αποδοτικοί. Αντίθετα στο δημόσιο τομέα λόγω της μονιμότητας, οι απασχολούμενοι δεν είναι τόσο αποδοτικοί όσο στον ιδιωτικό.
- Ο δημόσιος τομέας προσελκύει συνήθως άτομα που αποδίδουν μεγάλη αξία στην ασφάλεια και που δεν θεωρούν ότι η απουσία υψηλών αμοιβών είναι μεγάλη απώλεια.

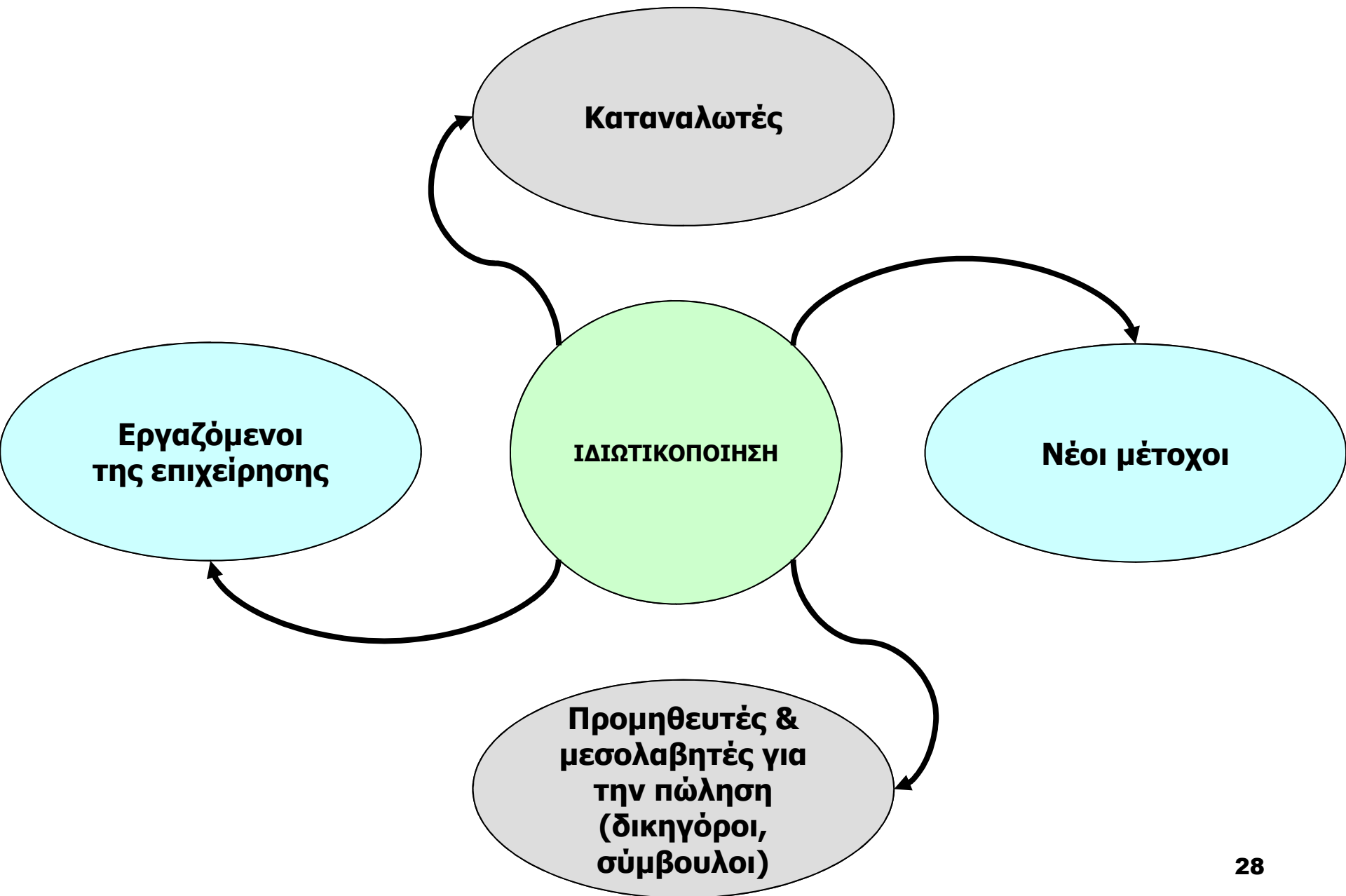
ΜΟΡΦΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- Προσδιορισμός ενός επιτρεπτού ποσοστού απόδοσης (rate of return regulation).
- Σύμφωνα με τους Aversch-Jonhson (1962) μια τέτοια πολιτική δεν δημιουργεί κίνητρα για μείωση του κόστους και οδηγεί την επιχείρηση σε τεχνικές παραγωγής έντασης κεφαλαίου (αναποτελεσματικότητα X).
- Εναλλακτικά στη Μ. Βρετανία (τηλεπικοινωνίες) υιοθετήθηκε η μέθοδος τιμολόγησης σύμφωνα με το δείκτη τιμών καταναλωτή μείον ένα ποσοστό X ($RPI - X$) το οποίο καθορίζεται από την αρμόδια ρυθμιστική αρχή.
- Η εν λόγω ρύθμιση υπερτερεί έναντι της άλλης μορφής παρέμβασης, επειδή η επιχείρηση έχει το δικαίωμα να αυξήσει τα κέρδη της στην προκαθορισμένη περίοδο (κίνητρα για παραγωγική αποτελεσματικότητα).
- Η αποσύνδεση όμως της τιμής από το κόστος δημιουργεί στρεβλώσεις στο μέτρο που παρέχει κίνητρα στην επιχείρηση να λειτουργεί σε επίπεδο παραγωγής κάτω από το άριστο και να παρέχει υπηρεσίες χαμηλής ποιότητας.

ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

- Ο ανταγωνισμός μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση των δυνατοτήτων παρακολούθησης και ελέγχου των δημοσίων επιχειρήσεων και στη δημιουργία κινήτρων αποτελεσματικότητας.
- Σε περιπτώσεις έλλειψης ανταγωνισμού λόγω φραγμών εισόδου, τότε η απελευθέρωση των αγορών μπορεί μακροπρόθεσμα να οδηγήσει σε μετάβαση σε ανταγωνιστικές αγορές.
- Η ιδιωτικοποίηση δεν συνεπάγεται αυτομάτως και το τέλος των κυβερνητικών παρεμβάσεων ακόμη και σε ανταγωνιστικούς κλάδους.
- Σε ολιγοπωλιακές αγορές η κρατική επιχείρηση μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προώθηση της οικονομικής αποτελεσματικότητας και της κοινωνικής ευημερίας.

ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ (Ι)

- Οι καταναλωτές θα επηρεαστούν λόγω της μεταβολής του ύψους και της διάρθρωσης των τιμών, αλλά και της ποσότητας και ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Το κράτος μπορεί να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της ιδιωτικοποίησης.
- Η ιδιωτικοποίηση αστικών συγκοινωνιών οδηγεί σε αυξήσεις των τιμών των εισιτηρίων και κατάργηση ορισμένων ζημιογόνων γραμμών με αποτέλεσμα να πλήττονται οι ασθενέστερες οικονομικές τάξεις. Το κράτος μπορεί με την επιδότηση των συγκεκριμένων γραμμών να αντισταθμίσει τα δυσμενή αποτελέσματα της ιδιωτικοποίησης.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ (II)

- Οι κρατικές επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (ύδρευση, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες) τείνουν να εφαρμόζουν σταυροειδείς επιδοτήσεις τιμών (χωρικές διαφορίσεις τιμών), οι οποίες οδηγούν σε σημαντικές στρεβλώσεις και αναποτελεσματικότητες.
- Σε καθεστώς ανταγωνισμού οι σταυροειδείς επιδοτήσεις τιμών δεν μπορούν να επιβιώσουν και συνιστούν παράβαση της νομοθεσίας περί ελεύθερου ανταγωνισμού όταν χορηγούνται από επιχειρήσεις με σημαντική οικονομική δύναμη (SMP).
- Η ιδιωτικοποίηση αναμένεται να οδηγήσει σε αποτελεσματικότερη κατανομή των πόρων στο μέτρο που οι συγκεκριμένες επιδοτήσεις δεν διατηρηθούν με παρέμβαση της κυβέρνησης (άμεσες επιδοτήσεις, φορολογικές απαλλαγές).

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ (Ι)

- Η ιδιωτικοποίηση μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της ανεργίας λόγω απόλυσης εργαζομένων στις πρώην κρατικά ελεγχόμενες επιχειρήσεις.
- Το κράτος μπορεί να λάβει κατάλληλα προγράμματα επανεκπαίδευσης ή και προσωρινά επιδόματα σε εργαζόμενους ή επιχειρήσεις με αποτέλεσμα οι άνεργοι να απορροφηθούν από τον ιδιωτικό τομέα.
- Αρκετοί υποστηρικτές των ιδιωτικοποιήσεων θεωρούν ότι ο ενθουσιασμός που επικρατεί για τις θετικές επιπτώσεις τους οδηγεί σε υποεκτίμηση των αρνητικών τους συνεπειών.

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ (ΙΙ)

- Σημαντική επιδίωξη πολλών προγραμμάτων ιδιωτικοποίησης είναι η ευρύτερη συμμετοχή των εργαζομένων στο μετοχικό κεφάλαιο των επιχειρήσεων (περίπτωση Ηνωμένου Βασιλείου).
- Η συμμετοχή των εργαζομένων στο κεφάλαιο της επιχείρησης συντελεί στην αύξηση της αποτελεσματικότητας.
- Η πώληση των μετοχών στους εργαζόμενους της επιχείρησης με ευνοϊκούς όρους μπορεί να θεωρηθεί ως αποζημίωση για την απώλεια κάποιων πλεονεκτημάτων που δίνει η κρατική ιδιοκτησία.
- Η συμμετοχή των εργαζομένων στην ιδιοκτησία της επιχείρησης δίνει πρόσθετα κίνητρα για να αντισταθούν σε πολιτικές προώθησης του ανταγωνισμού και αποπαρεμβatismού.

ΜΕΤΟΧΟΙ

- Η σημαντικότερη διανεμητική επίδραση είναι η τιμολόγηση των μετοχών των ιδιωτικοποιούμενων επιχειρήσεων.
- Η πώληση μετοχών σε χαμηλές τιμές με σκοπό τη διασπορά τους στο επενδυτικό κοινό είναι από πολιτική άποψη ελκυστική και διασφαλίζει την κυβέρνηση από τον κίνδυνο να μείνουν απώλητες μετοχές.
- Το κόστος μιας τέτοιας πολιτικής είναι σημαντικό από άποψη εθνικής ευημερίας στο μέτρο που μέρος των μετοχών μπορεί να μεταφερθεί στο εξωτερικό ή ακόμα η μεταφορά πλούτου να γίνει υπέρ των σχετικά πλουσιότερων ομάδων.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΔΟΣΗΣ

- Οι στόχοι της ιδιωτικοποίησης διαφέρουν από τόπο σε τόπο, αλλά και από χρονική περίοδο σε χρονική περίοδο.

- Υπάρχουν τρεις επιδιώξεις (κριτήρια) κοινές σε όλα τα προγράμματα ιδιωτικοποίησης.

1. Αύξηση της οικονομικής αποτελεσματικότητας στο επίπεδο της επιχείρησης και των αγορών.

2. Άνοδος των κρατικών εσόδων και βελτίωση των δημόσιων οικονομικών.

3. Κοινωνικο-πολιτικές και αναδιανεμητικές επιδιώξεις.

ΚΡΙΤΙΚΗ

- Πολλοί οικονομολόγοι υποστηρίζουν ότι η χρησιμοποίηση των ίδιων κριτηρίων για δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις δεν είναι η σωστή προσέγγιση, λόγω των διαφορετικών επιδιώξεων που έχουν οι επιχειρήσεις.
- Εάν διαπιστωθεί ότι μια κρατική επιχείρηση είναι λιγότερο αποδοτική από μια ιδιωτική δεν σημαίνει ότι αυτό οφείλεται στο καθεστώς ιδιοκτησίας, αλλά σε άλλους λόγους (συνθήκες ανταγωνισμού, καθεστώς ελέγχου και ρυθμιστικών παρεμβάσεων).
- Πολλοί υποστηρίζουν ότι ορισμένες επιχειρήσεις κρατικής ιδιοκτησίας είναι ζημιογόνες επειδή στο παρελθόν ήταν ιδιωτικές υπό χρεοκοπία και περιήλθαν υπό κρατική ιδιοκτησία προκειμένου να μην σταματήσουν τη δραστηριότητα τους.

ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

- Αρκετές εμπειρικές μελέτες για τη σχετική επίδοση των δημόσιων και ιδιωτικών επιχειρήσεων. Οι περισσότερες μελέτες αφορούν τις ΗΠΑ κυρίως επειδή υπάρχει ατομική και κρατική ιδιοκτησία σε αρκετούς τομείς.
- Πολλές μελέτες αναφέρονται σε χώρες όπως η Αυστραλία και ο Καναδάς, στις οποίες ο τομέας των κρατικών επιχειρήσεων είναι σχετικά περιορισμένος. Η μόνη περίπτωση χώρας με σημαντικό αριθμό μελετών είναι η Μεγάλη Βρετανία, στην οποία ξεκίνησαν πολλά και σημαντικά προγράμματα ιδιωτικοποίησης.
- Δύο κατηγορίες μελετών. Η πρώτη κατηγορία αφορά σε επιχειρήσεις που λειτουργούν σε ανταγωνιστικές αγορές, ενώ η δεύτερη αναφέρεται σε μονοπώλια.

ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ – ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ (Ι)

- Στη συγκεκριμένη κατηγορία μελετών δεν καταγράφονται προβλήματα διαχωρισμού επιδράσεων ιδιοκτησίας, ρυθμιστικών παρεμβάσεων, καθώς η μεταβολή του κέρδους αποτελεί συνάρτηση της μεταβολής της κοινωνικής ευημερίας στο μέτρο που δεν καταγράφονται άλλες αποτυχίες ή ανεπάρκειες της αγοράς.
- Τα διαθέσιμα στοιχεία είναι περιορισμένα επειδή στις περιπτώσεις αυτές η κρατική ιδιοκτησία δεν είναι τόσο εκτεταμένη καθώς στις αναπτυγμένες χώρες συνδέεται πολλές φορές με την προσπάθεια της κυβέρνησης να περιορίσει τον ανταγωνισμό.
- Παραδείγματα τέτοιων μελετών αφορούν αγορές όπως οι σιδηρόδρομοι, οι αεροπορικές μεταφορές, οι μεταποιητικές και μεταλλευτικές επιχειρήσεις.

ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ – ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ (II)

- Σύμφωνα με την υπάρχουσα εμπειρία όπου υπάρχουν ανταγωνιστικές αγορές η ιδιωτική επιχείρηση φαίνεται να υπερτερεί έναντι της κρατικής (εσωτερική αποτελεσματικότητα, κοινωνική ευημερία) με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχουν αποτυχίες της αγοράς.
- Η διαπίστωση αυτή δεν σημαίνει ότι η ιδιωτική επιχείρηση είναι παντού και πάντα πιο αποτελεσματική υπό ανταγωνιστικές συνθήκες.
- Οι διαφορές στην επίδοση μεταξύ των κρατικών και ιδιωτικών επιχειρήσεων μπορεί να περιοριστούν μέσα σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον.
- Ο σημαντικότερος και πιο καταλυτικός παράγοντας στην επίδοση των επιχειρήσεων είναι ο ανταγωνισμός και όχι το καθεστώς ιδιοκτησίας.

ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ – ΜΟΝΩΠΩΛΙΑ (Ι)

- Οι πλέον χαρακτηριστικές αγορές στην περίπτωση των μονοπωλιακών επιχειρήσεων αφορούν στην ηλεκτρική ενέργεια, τις τηλεπικοινωνίες και την ύδρευση, στις οποίες υπάρχουν συγκριτικά στοιχεία μεταξύ των ιδιωτικών και των κρατικών επιχειρήσεων.
- Πρόσφατες μελέτες έδειξαν ότι οι δημόσιες επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρισμού είναι περισσότερο αποτελεσματικές από άποψη κόστους σε σχέση με τις ιδιωτικές. Οι μελέτες όμως αυτές επικρίθηκαν για τη μεθοδολογική τους προσέγγιση και τις παραδοχές τους.
- Νεότερες έρευνες που χρησιμοποιούν ευρύτερα δείγματα και σύγχρονες οικονομετρικές τεχνικές διαπίστωσαν ότι δεν υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ ιδιωτικών και κρατικών επιχειρήσεων.

ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ – ΜΟΝΩΠΩΛΙΑ (ΙΙ)

- Πολλές μελέτες επικεντρώθηκαν στην εξέταση της αποτελεσματικότητας της τιμολογιακής πολιτικής.
- Σε αυτές τις μελέτες προέκυψε ότι οι ιδιωτικές επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας τιμολογούν ανάλογα με τη ζήτηση τις ώρες αιχμής, γεγονός που οδηγεί σε αύξηση της καταναλωτικής αποτελεσματικότητας.
- Το περιβάλλον των παρεμβατικών ρυθμίσεων αποτελεί τον σημαντικότερο παράγοντα. Πολλές επιχειρήσεις στη Μεγάλη Βρετανία και τη Γαλλία ήταν πρωτοπόρες στην εφαρμογή τιμολογιακής πολιτικής ανάλογα με τη ζήτηση σε ώρες αιχμής.
- Στην αγορά της ύδρευσης πολλές εμπειρικές μελέτες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές στην αποτελεσματικότητα μεταξύ των ιδιωτικών και δημόσιων επιχειρήσεων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ (Ι)

- Από τις εμπειρικές μελέτες συμπεραίνεται ότι δεν υπάρχουν αδιαμφισβήτητα στοιχεία που να συνηγορούν υπέρ της μιας ή της άλλης μορφής ιδιοκτησίας.
- Εξέταση της κάθε περίπτωσης χωριστά (case by case) και ιδιαίτερα του περιβάλλοντος ρυθμιστικών παρεμβάσεων μέσα στο οποίο λειτουργεί η επιχείρηση.
- Στην περίπτωση ανταγωνιστικών κλάδων (μεταποίηση και εμπόριο) φαίνεται να καταγράφεται μια δυναμική από άποψη οικονομικής αποτελεσματικότητας υπέρ της ιδιωτικής ιδιοκτησίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ (II)

- Μορφή του ανταγωνισμού που επικρατεί στην αγορά. Η ύπαρξη περισσότερων της μιας επιχειρήσεων δεν διασφαλίζει και την ύπαρξη ανταγωνιστικών συνθηκών.
- Σε ολιγοπωλιακές δομές η ιδιωτικοποίηση μιας κρατικής επιχείρησης μπορεί να μην οδηγεί πάντα σε αύξηση της αποτελεσματικότητας.
- Στο μέτρο που οι αγορές συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά υγιούς ανταγωνισμού, τότε η ιδιωτική επιχείρηση συγκεντρώνει πολύ μεγαλύτερη ευελιξία από την αντίστοιχη κρατική με αποτέλεσμα να έχει μεγαλύτερη δυνατότητα για επίτευξη οικονομικής αποτελεσματικότητας.

I. ΘΕΩΡΙΑ & ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

II. ΔΙΕΘΝΗΣ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

- Ιστορική αναδρομή
- Η περίπτωση της Μεγάλης Βρετανίας
- Χώρες Λατινικής Αμερικής και Ανατολικής Ευρώπης

III. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- Οι ιδιωτικοποιήσεις σε ευρεία έκταση είναι σχετικά πρόσφατο φαινόμενο με αποτέλεσμα η εμπειρία να είναι σχετικά περιορισμένη.
- Από τις αναπτυγμένες χώρες, η Μεγάλη Βρετανία είναι η χώρα, η οποία ξεκίνησε τις ιδιωτικοποιήσεις στις αρχές της δεκαετίας του 1980 και σε μεγάλη έκταση.
- Σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες οι ιδιωτικοποιήσεις ξεκίνησαν τα τελευταία έτη (Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία), ενώ στη Γαλλία οι ιδιωτικοποιήσεις έγιναν περισσότερο έντονες την περίοδο 1986-1988 και αφορούσαν σε μεγάλο βαθμό τους τομείς των τραπεζικών υπηρεσιών και των ασφαλειών.
- Στις αναπτυσσόμενες χώρες έχουν γίνει αρκετές ιδιωτικοποιήσεις, ενώ οι σημαντικότερες αφορούσαν τη Χιλή και σε μικρότερο βαθμό το Μεξικό, την Αργεντινή, τις Φιλιππίνες και την Τυνησία.

ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ

- Οι στόχοι του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων όταν ξεκίνησε να εφαρμόζεται από τη Συντηρητική κυβέρνηση της M. Thatcher το 1979 ήταν οι εξής:
 1. Μείωση των δανειακών αναγκών του δημόσιου τομέα.
 2. Βελτίωση της αποτελεσματικότητας μέσω ενδυνάμωσης του ανταγωνισμού.
 3. Μείωση της συνδικαλιστικής ισχύος.
 4. Περιορισμός των κυβερνητικών παρεμβάσεων στη λήψη αποφάσεων των επιχειρήσεων.
 5. Διεύρυνση της ιδιοκτησίας των επιχειρήσεων.
 6. Παροχή κινήτρων στους εργαζόμενους των δημόσιων επιχειρήσεων με σκοπό την απόκτηση μετοχών.
 7. Αναδιανομή εθνικού εισοδήματος και πλούτου.

ΦΑΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Φάση I (1979-1983)

- Η πώληση αφορούσε μετοχές επιχειρήσεων που δεν ανήκαν σε μεγάλα κρατικά μονοπώλια (Associated British Ports, British Aerospace, Britoil, Cable & Wireless, National Freight, British Petroleum).
- Πώληση μετοχών δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών μέσω προσφορών και σταδιακής εισόδου στο χρηματιστήριο.
- Οι στόχοι της κυβέρνησης ήταν αφενός η αποτελεσματικότητα, αφετέρου η αύξηση των δημοσίων εσόδων και η μείωση των ελλειμμάτων. Τα συνολικά έσοδα που έλαβε το κράτος ανήλθαν σε 500 εκατ. λίρες το έτος.
- Προώθηση του ανταγωνισμού και αλλαγή του πλαισίου των ρυθμιστικών παρεμβάσεων.
- Αυστηρότεροι περιορισμοί στους προϋπολογισμούς των δημοσίων επιχειρήσεων και ενδυνάμωση ανταγωνιστικών πιέσεων στις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας.

ΦΑΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Φάση II (1983-1987)

- Συνεχίσθηκε η πώληση επιχειρήσεων που λειτουργούσαν σε σχετικά ανταγωνιστικούς κλάδους (Enterprise Oil, Jaguar, British Airways, Rolls-Roys, Trustee Savings Bank).
- Πώληση με προεγγραφές σε όσο το δυνατό περισσότερους μετόχους με κίνητρα για να μην τις μεταπωλήσουν. Μεταστροφή της κυβέρνησης από την αύξηση των εσόδων σε αναδιανεμητικές πολιτικές.
- Χαρακτηριστικό της περιόδου είναι η πώληση επιχειρήσεων **κοινής ωφέλειας** όπως αρχικά η British Telecom (1984) και η British Gas (1986).
- Δημιουργία ανεξάρτητων **ρυθμιστικών αρχών** με σκοπό τον έλεγχο των τιμών και την προώθηση του ανταγωνισμού (Of tel, Of gas).

ΦΑΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Φάση ΙΙΙ (1987-1991)

- Πώληση ανταγωνιστικών επιχειρήσεων όπως British Steel, British Airports Authority, αλλά και πώληση επιχειρήσεων ύδρευσης (1989) και ηλεκτρικής ενέργειας (1990-91).
- Στις επιχειρήσεις ύδρευσης και ηλεκτρικής ενέργειας πραγματοποιήθηκε εκ των προτέρων σημαντική αναδιάρθρωση.
- Σκοπός της αναδιάρθρωσης στον τομέα της ύδρευσης ήταν ο διαχωρισμός των κανόνων για περιβαλλοντικό έλεγχο (δημόσια υπηρεσία) από τις υπηρεσίες παροχής νερού. Έμφαση στο ρόλο του ανταγωνισμού με «σύγκριση» (yardstick competition).
- Στον τομέα του ηλεκτρισμού, η αναδιάρθρωση απέβλεπε στην προώθηση του ανταγωνισμού. Η μονοπωλιακή επιχείρηση διασπάσθηκε σε τέσσερις εταιρείες, ενώ επιτεύχθηκε η αποσύνδεση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από τη διανομή (φυσικό μονοπώλιο).

ΦΑΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Φάση IV (1991-1997)

- Πώληση κρατικών επιχειρήσεων σε ηπιότερο όμως βαθμό.
- Δημιουργία ρυθμιστικών αρχών για τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (Ofgem, Ofwat, Ofcom, Ofrail).
- Δεσμεύσεις της κυβέρνησης υπό τον J. Major για ιδιωτικοποίηση των βρετανικών σιδηροδρόμων με σοβαρές αντιρρήσεις από την αντιπολίτευση (εργατικό κόμμα).
- Πρώτο βήμα για την ιδιωτικοποίηση των σιδηροδρόμων με την έκδοση σχετικής νομοθεσίας το 1993 (Railways Act). Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό η κρατική επιχείρηση British Rail θα έπρεπε να διασπασθεί σε 100 ξεχωριστές τοπικές εταιρείες, οι οποίες μέσω συμβολαίων θα παρείχαν ολοκληρωμένες υπηρεσίες (μεταφορά επιβατών, αγαθών)

ΦΑΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Φάση V (1997-)

- Ανάληψη της εξουσίας από το εργατικό κόμμα και τον T. Blair με δεσμεύσεις για μείωση του ρυθμού των ιδιωτικοποιήσεων και σταδιακή επιστροφή του καθεστώτος των σιδηροδρόμων στην κρατική ιδιοκτησία.
- Προώθηση του προγράμματος ιδιωτικοποίησης των βρετανικών σιδηροδρόμων με σημαντικές αλλαγές στη δομή και το ρόλο του ανταγωνισμού.
- Δημιουργία ανεξάρτητης αρχής υπεύθυνης για την εφαρμογή του προγράμματος ιδιωτικοποίησης των σιδηροδρόμων (Strategic Rail Authority).
- Εφαρμογή διαφοροποιημένης πολιτικής με μεγαλύτερο κρατικό έλεγχο στον κλάδο των σιδηροδρόμων, η οποία επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από σημαντικά τροχαία σιδηροδρομικά δυστυχήματα (2000).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ

- Απόδοση σημαντικών εσόδων στο βρετανικό δημόσιο και δημιουργία νέων μετόχων με μείωση των κρατικών παρεμβάσεων στη λειτουργία των επιχειρήσεων.
- Σύμφωνα με εμπειρικές μελέτες οι ιδιωτικοποιήσεις απέφεραν σημαντικά αποτελέσματα σε ανταγωνιστικούς κλάδους της οικονομίας.
- Στις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας τα αποτελέσματα δεν φανερώνουν σημαντική βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους.
- Επιχειρήσεις που παρέμειναν υπό κρατική ιδιοκτησία παρουσίασαν μεγαλύτερες βελτιώσεις από εκείνες των επιχειρήσεων που ιδιωτικοποιήθηκαν.
- *«Η ιδιωτικοποίηση στη Μ. Βρετανία ήταν ελαφρά καλύτερα από το τίποτα μάλλον παρά ελαφρά χειρότερα από το τίποτα».*

ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

- Στις αναπτυσσόμενες χώρες υπήρξαν πολλά προγράμματα ιδιωτικοποίησης με μεταβίβαση μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων σε ιδιώτες.
- Σημαντικότερη περίπτωση τα προγράμματα ιδιωτικοποίησης που ξεκίνησαν να εφαρμόζονται στη **Χιλή** στα μέσα της δεκαετίας του 1970.
- Η ιδιωτικοποίηση στις χώρες της **Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης** (Τσεχοσλοβακία, Πολωνία, Ουγγαρία, Ανατολική Γερμανία) είχε ως στόχους : α) τη μετατροπή των κεντρικά προγραμματισμένων οικονομιών σε οικονομίες της αγοράς, β) τη βελτίωση της οικονομικής αποτελεσματικότητας, γ) την ενδυνάμωση της δημοκρατίας και τη διασφάλιση των πολιτικών ελευθεριών και δ) την αύξηση των κρατικών εσόδων.

I. ΘΕΩΡΙΑ & ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

II. ΔΙΕΘΝΗΣ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

III. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Θεσμικό πλαίσιο
- Έσοδα αποκρατικοποιήσεων
- Κλαδική κατανομή των ιδιωτικοποιήσεων

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

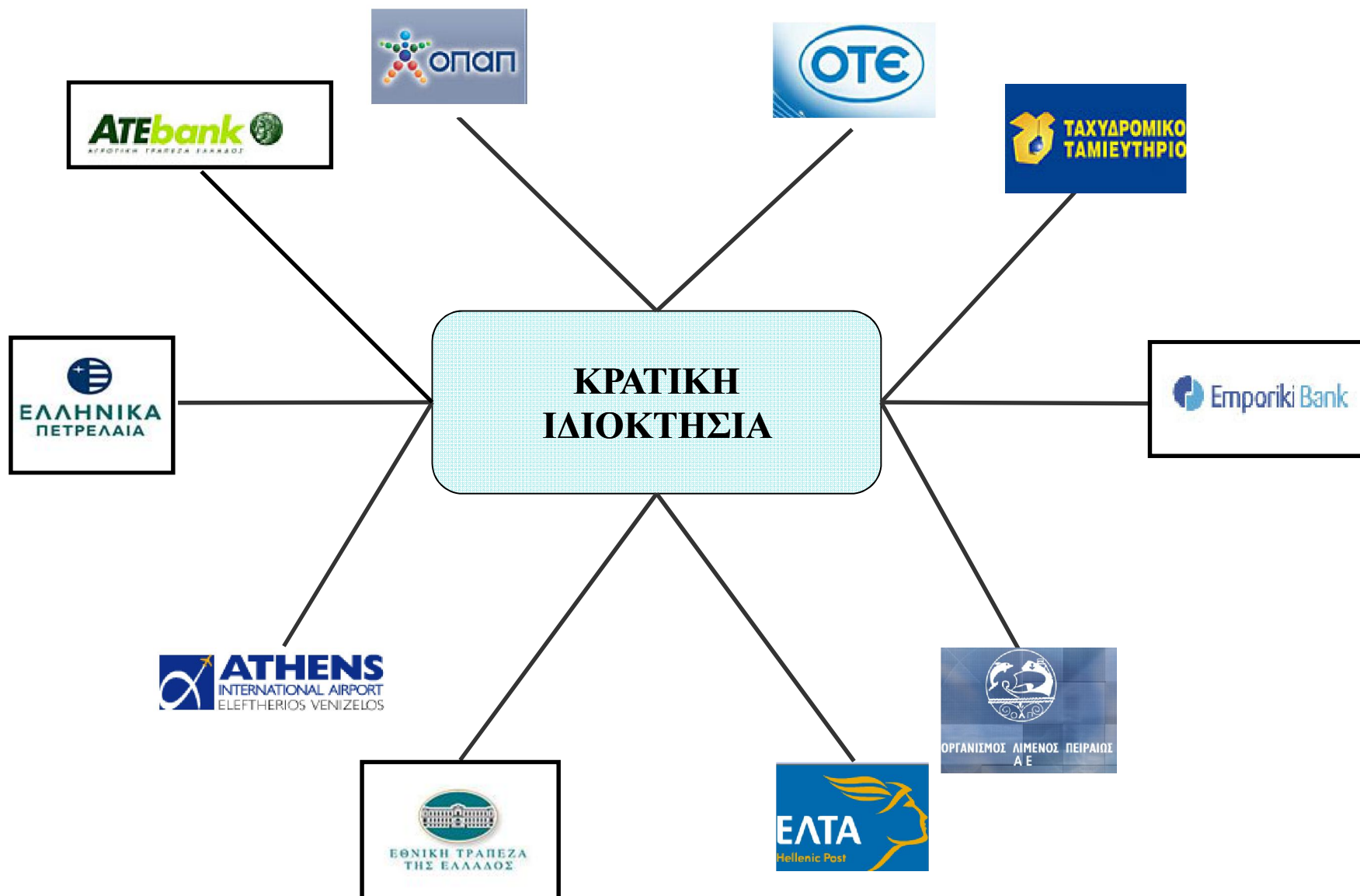
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – Ν. 3049/2002

- Διυπουργική επιτροπή αποκρατικοποιήσεων (Δ.Ε.Α), η οποία αποτελείται από τον Υπουργό Οικονομίας & Οικονομικών (Πρόεδρος) και τους Υπουργούς Ανάπτυξης και Απασχόλησης.
- Ο Υπουργός Οικονομίας & Οικονομικών εποπτεύει το έργο της αποκρατικοποίησης και είναι εισηγητής στη Δ.Ε.Α, η οποία αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των μελών της.
- Η Δ.Ε.Α χαράσσει την κυβερνητική πολιτική για την αποκρατικοποίηση επιχειρήσεων του Δημοσίου και καθορίζει με αποφάσεις της τις επιχειρήσεις.

ΤΑΜΕΙΟ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ (ΤΑΙΠΕΔ)

- Το ΤΑΙΠΕΔ συστάθηκε την 1η Ιουλίου 2011 και η διάρκειά του είναι έξι έτη μετά την πάροδο των οποίων η λειτουργία του μπορεί να παραταθεί με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών
- Το ΤΑΙΠΕΔ αξιοποιεί την ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου, που του έχει ανατεθεί σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας και τις προβλέψεις των Μεσοπρόθεσμων Πλαισίων Δημοσιονομικής Στρατηγικής
- Στο ΤΑΙΠΕΔ μεταφέρθηκαν τα περισσότερα από τα περιουσιακά στοιχεία που είχαν περιληφθεί στο Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα και θα μεταφερθούν όσα ακόμη περιουσιακά στοιχεία αποφασιστεί από το Κράτος να αξιοποιηθούν. Τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν μεταφερθεί στο Ταμείο συνοψίζονται σε τρεις κατηγορίες: α) Αξιοποίηση Γης β) Υποδομές γ) Εταιρικό Χαρτοφυλάκιο

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΩΝ – ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

ΕΣΟΔΑ ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΩΝ 2004 - 2007

Εταιρία	Ημερομηνία Συναλλαγής	% Μετοχών που Διατέθηκαν	Μέθοδος Αποκρατικοποίησης	Έσοδα (σε € εκατ.)	% Μετοχών που Παραμένει στο Δημόσιο	Παρατηρήσεις
ΕΛΠΕ V	Αύγ 2004	8,21%	Πώληση μετοχών σε στρατηγικό επενδυτή	192	35,50%	
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	Νοέ 2004	7,46%	Διάθεση μετοχών σε θεσμικούς επενδυτές μέσω βιβλίου προσφορών	562	0,00%	
Σύνολο 2004				754		
ΟΠΑΠ IV	Ιούλιος 2005	16,44%	Διάθεση πακέτου μετοχών στο ΧΑ	1266	34,00%	
ΟΤΕ VIII	Σεπτ 2005	10,00%	Διάθεση πακέτου μετοχών σε θεσμικούς επενδυτές μέσω ΑΒΒ	835	38,70%	
Σύνολο 2005				2.101		
ΑΤΕ	Μάιος 2006	7,18%	Διάθεση πακέτου μετοχών σε θεσμικούς επενδυτές μέσω ΑΒΒ	328	77,30%	
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ		--	Επιστροφή πλεονάζουσας ρευστότητας	400	--	
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	Μάιος 2006	10,00%	Πώληση μετοχών ΕΔ στα ΕΛΤΑ	15	90,00%	Το συνολικό τίμημα ανέρχεται σε € 159 εκατ. εισπρακτέο έως Δεκ. 2010
ΕΛΤΑ	Μάιος 2006	10,00%	Πώληση μετοχών ΕΔ στο ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	21	90,00%	
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	Μάιος 2006	34,84%	Εισαγωγή στο ΧΑ με διάθεση υφισταμένων μετοχών	612	55,16%	10% των μετοχών ανήκει στα ΕΛΤΑ
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	Αύγουστος 2006	11%	Αποδοχή Δημόσιας Πρότασης της Credit Agricole (€25 ανά μετοχή)	364	0%	
Σύνολο 2006				1.740		
ΤΤ	Ιανουάριος 2007	---	Πληρωμή από ΕΛΤΑ δεύτερης δόσης για την απόκτηση του 10% των μετοχών του ΤΤ που έγινε το 2006	61	---	
ΟΤΕ	Ιούνιος 2007	10,70%	Διάθεση πακέτου μετοχών σε θεσμικούς επενδυτές μέσω ΑΒΒ	1.123	28,03%	Από το 28,03% το 3,071% ανήκει στη ΔΕΚΑ
ΤΤ	Ιούλιος 2007	20,00%	Διάθεση πακέτου μετοχών σε θεσμικούς επενδυτές μέσω ΑΒΒ	510	34,37%	Πλέον 10% των μετοχών που ανήκει στα ΕΛΤΑ
ΤΤ	Δεκέμβριος 2007	---	Πληρωμή από ΕΛΤΑ τρίτης δόσης για την απόκτηση του 10% των μετοχών του ΤΤ που έγινε το 2006	25	---	
Σύνολο 2007				1.719		
Σύνολο 2004-2007				6.314		

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (Διύλιση & εμπορία πετρελαιοειδών)

- Το Σεπτέμβριο του 2003 ξεκίνησε η πρώτη φάση αποκρατικοποίησης των ΕΛ.ΠΕ με την απόκτηση του 16.6% της εταιρείας από την εταιρεία PANEUROPEAN OIL & INDUSTRIAL HOLDINGS (Όμιλος Λάτση) έναντι ποσού €326 εκατ.
- Τον Αύγουστο του 2004 πραγματοποιήθηκε η πώληση 8,21% των μετοχών των ΕΛΠΕ στην εταιρία PANEUROPEAN HOLDINGS, στρατηγικό εταίρο του Δημοσίου με δικαίωμα πρώτης προτίμησης, έναντι του ποσού €192 εκατ.
- Η τιμή στην οποία πραγματοποιήθηκε η συναλλαγή (€ 7,65 ανά μετοχή) ήταν υψηλότερη από εκείνη της συναλλαγής του 2003, παρότι δεν παραχωρήθηκε κανένα επιπλέον δικαίωμα συμμετοχής στη διοίκηση των ΕΛΠΕ.
- Σύμφωνα με την αρχική συμφωνία η διοίκηση των ΕΛ.ΠΕ θα οριζόταν την περίοδο 2003-2008 από το ελληνικό δημόσιο. Μετά την πάροδο της πενταετίας, η δέσμευση αυτή θα καταργηθεί με τον Όμιλο Λάτση να αναλαμβάνει τη διοίκηση της εταιρείας (Ελληνικό Δημόσιο 27,5%, Όμιλος Λάτση 35,9%, λοιποί μέτοχοι 63,3%).

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (Τραπεζικός κλάδος)

- Το Νοέμβριο του 2004 το Ελληνικό Δημόσιο προχώρησε στη διάθεση του 7,46% του μετοχικού κεφαλαίου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, σε θεσμικούς επενδυτές στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Η συναλλαγή αποτέλεσε τη μεγαλύτερη διάθεση μετοχών στο Χρηματιστήριο Αθηνών κατά το 2004 και τη δεύτερη μεγαλύτερη διάθεση μετοχών μέσω ταχείας διαδικασίας βιβλίου προσφορών που πραγματοποιήθηκε στο Χρηματιστήριο Αθηνών και απέφερε στο Δημόσιο το ποσό των € 562 εκατ.
- Η αποκρατικοποίηση αυτή ήταν όχι μόνο σημαντικού οικονομικού αντικειμένου, αλλά είχε και διαρθρωτικό χαρακτήρα, καθώς οδήγησε στην έξοδο του Ελληνικού Δημοσίου από το μετοχικό κεφάλαιο της Εθνικής Τράπεζας, γεγονός που έδωσε έναυσμα για αλλαγές στον τραπεζικό κλάδο.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (Τραπεζικός κλάδος) (I)

- Το Μάρτιο του 2006, η Διυπουργική Επιτροπή Αποκρατικοποιήσεων αποφάσισε τη διερεύνηση της δυνατότητας αποκρατικοποίησης της Εμπορικής Τράπεζας με τη διάθεση έως και του συνόλου της συμμετοχής της ΔΕΚΑ (11,01%) στο μετοχικό της κεφάλαιο, καθώς και τη διερεύνηση της δυνατότητας η εν λόγω αποκρατικοποίηση να περιλαμβάνει ή να συνδυάζεται και με τη διάθεση μετοχών που κατέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΟΑΕΔ: 5,4%, ΟΓΑ: 4,9%, κλπ.).
- Κατά την περίοδο της εν λόγω διερεύνησης από τους συμβούλους του Ελληνικού Δημοσίου, η Credit Agricole S.A., κάτοχος του 9% των μετοχών της Εμπορικής Τράπεζας, υπέβαλλε την από 13.06.2006 δημόσια πρόταση για την αγορά του 100% των μετοχών της τράπεζας, στο πλαίσιο του Ν.3461/2006 περί δημοσίων προτάσεων, προσφέροντας € 23,5 ανά μετοχή.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΙΙ)

- Στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας, την 22.06.2006 υποβλήθηκε ανταγωνιστική πρόταση από την Τράπεζα Κύπρου, η οποία στη συνέχεια ματαιώθηκε λόγω μη λήψης της απαραίτητης έγκρισης από την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου.
- Στις 27 Ιουλίου 2006, η Credit Agricole αναθεώρησε την πρότασή της, αυξάνοντας το προσφερόμενο τίμημα προς τους μετόχους της Εμπορικής από €23,5 ανά μετοχή σε €25 ανά μετοχή. Το προσφερόμενο τίμημα ενσωματώνει υπερτίμημα (premium) 6,7% σε σχέση με την τιμή της μετοχής κατά την ανακοίνωση της δημόσιας πρότασης.
- Τον Αύγουστο του 2006, η Διυπουργική Επιτροπή Αποκρατικοποιήσεων, αποφάσισε την αποδοχή της δημόσιας πρότασης της Credit Agricole για τη διάθεση του 11% των μετοχών της Εμπορικής.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΙΙΙ)

- Τα έσοδα που άντλησε απευθείας το Ελληνικό Δημόσιο από την αποκρατικοποίηση της Εμπορικής Τράπεζας ανήλθαν σε € 364 εκατ., ενώ επιπλέον εισέρευσαν στα ασφαλιστικά ταμεία και τους οργανισμούς περισσότερα από € 700 εκατ.
- Η ολοκλήρωση της αποκρατικοποίησης της Εμπορικής Τράπεζας, αποτελεί τη μεγαλύτερη ξένη επένδυση στη χώρα και αναμένεται να έχει πολλαπλές θετικές συνέπειες στην οικονομία, στο τραπεζικό σύστημα.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (Τραπεζικός κλάδος) (Ι)

- Στα μέσα Μαΐου του 2006, ολοκληρώθηκε η διάθεση, μέσω βιβλίου προσφορών, μετοχών της ΑΤΕ κυριότητάς του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες αντιστοιχούν στο 7,18% του μετοχικού της κεφαλαίου.
- Η τιμή διάθεσης που προέκυψε από τη διαδικασία του βιβλίου προσφορών διαμορφώθηκε σε € 5,05 ανά μετοχή, αντιπροσωπεύοντας έκπτωση (discount) μόλις 1,37% επί της τιμής κλεισίματος της μετοχής της ΑΤΕ στις 11/5/2006. Τα έσοδα για το Ελληνικό Δημόσιο ανήλθαν στα € 328 εκατ.
- Περίπου ένα έτος πριν, η Τράπεζα είχε προχωρήσει σε μεγάλη αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 1.192 εκατ, στην οποία το Ελληνικό Δημόσιο άσκησε πλήρως τα δικαιώματά του (84,5%) σε τιμή έκδοσης μόλις € 2 ανά μετοχή.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΙΙ)

- Ως αποτέλεσμα των ενεργειών αυτών η ΑΤΕ προσέλκυσε σημαντικό διεθνές επενδυτικό ενδιαφέρον για πρώτη φορά από την εισαγωγή της στο ΧΑΑ. Το παραπάνω γεγονός επιβεβαιώθηκε κατά την προσφορά των μετοχών, η οποία χαρακτηρίστηκε από ισχυρή ζήτηση από υψηλής ποιότητας θεσμικά χαρτοφυλάκια, τόσο διεθνή όσο και εγχώρια.
- Είναι αξιοσημείωτο ότι οι μετοχές τις οποίες απέκτησε το Ελληνικό Δημόσιο στην τιμή των € 2 ανά μετοχή συμμετέχοντας στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, διαπραγματεύονταν κατά την ημέρα της διάθεσης, περίπου ένα έτος μετά, στα επίπεδα των € 5 ανά μετοχή, ενώ η χρηματιστηριακή αξία της Αγροτικής Τράπεζας είχε σχεδόν τριπλασιαστεί.

TAXYΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ (χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες) (I)

- Το Μάιο του 2006, ολοκληρώθηκε η δημόσια προσφορά για την εισαγωγή των μετοχών του ΤΤ στο ΧΑΑ, μέσω της οποίας το Ελληνικό Δημόσιο διέθεσε μετοχές που αντιστοιχούν στο 34,84% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας.
- Η δημόσια προσφορά καλύφθηκε συνολικά κατά 5,4 φορές και χαρακτηρίστηκε:
 - από ιδιαίτερα υψηλή ζήτηση από ιδιώτες επενδυτές, με τη συμμετοχή άνω των 124 χιλιάδων ιδιωτών επενδυτών, αριθμός που είναι ο υψηλότερος κατά τα τελευταία έτη στη χώρα μας, και
 - από τη συμμετοχή διεθνών χαρτοφυλακίων υψηλής ποιότητας, τα οποία υπερκάλυψαν τη διεθνή προσφορά κατά 4,3 φορές περίπου.

TAXYΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ (II)

- Η τιμή διάθεσης ορίστηκε στα € 12,5 ανά μετοχή και τα έσοδα του Ελληνικού Δημοσίου ανήλθαν στα € 612 εκατ.
- Η αποκρατικοποίηση του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου υλοποιήθηκε σε μία δύσκολη διεθνή χρηματιστηριακή συγκυρία και επιβεβαίωσε την εμπιστοσύνη τόσο των εγχώριων όσο και των διεθνών επενδυτών στην εταιρία.
- Της δημόσιας προσφοράς είχε προηγηθεί η κεφαλαιακή αναδιάρθρωση του ΤΤ, μέσω της οποίας αντλήθηκαν με τη μορφή επιστροφής πλεονάζουσας ρευστότητας, κεφάλαια ύψους € 400 εκατ. με αποτέλεσμα την ισόποση μείωση του δημοσίου χρέους.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ (ταχυδρομικές υπηρεσίες) (I)

- Πριν την εισαγωγή του ΤΤ στο ΧΑΑ, πραγματοποιήθηκε η μετοχική συνεργασία των εταιριών ΤΤ και ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ (ΕΛΤΑ), η οποία προβλεπόταν και από το Ν. 3082/2002, συνεργασία που μέχρι τότε δεν είχε υλοποιηθεί.
- Στο πλαίσιο της εν λόγω συνεργασίας αγοράστηκε το 10% του μετοχικού κεφαλαίου των ΕΛΤΑ κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου από το ΤΤ και αντιστρόφως.
- Σε ό,τι αφορά στον καθορισμό του τιμήματος το ποσοστό των ΕΛΤΑ ορίστηκε με βάση σχετική χρηματοοικονομική μελέτη του συμβούλου, ενώ αντίστοιχα για το Τ.Τ. η τιμή εισαγωγής .

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ (ΙΙ)

- Με τη συνεργασία του ΤΤ και των ΕΛΤΑ, τόσο σε μετοχικό όσο και σε εμπορικό επίπεδο, επιτυγχάνεται πλήρης εκμετάλλευση των συνεργιών που δημιουργούνται από τη συμπληρωματικότητα των εργασιών τους.
- Τα συνολικά έσοδα που άντλησε το Ελληνικό Δημόσιο από την κεφαλαιακή αναδιάρθρωση του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου, τη μετοχική συνεργασία του ΤΤ με τα ΕΛΤΑ και την εισαγωγή των μετοχών του ΤΤ στο ΧΑ ανήλθαν σε € 1.048 εκατ.
- Τα ΕΛΤΑ θα καταβάλλουν στο Ελληνικό Δημόσιο επιπλέον ποσό € 144 εκατ. έως το Δεκέμβριο του 2010, ποσό που αφορά στο υπόλοιπο του τιμήματος για την αγορά του 10% των μετοχών του ΤΤ.

ΟΠΑΠ (Κλάδος τυχερών παιχνιδιών)

- Τον Ιούλιο του 2005 ολοκληρώθηκε η διάθεση του 16,44% του μετοχικού κεφαλαίου του ΟΠΑΠ, κυριότητας Ελληνικού Δημοσίου, με συνδυασμένη προσφορά στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Το Ελληνικό Δημόσιο άντλησε από τη διάθεση των μετοχών ποσό € 1.266 εκατ. που είναι το υψηλότερο που αντλήθηκε ποτέ στο πλαίσιο του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων.
- Η συναλλαγή αποτέλεσε τη μεγαλύτερη διάθεση μετοχών που έχει πραγματοποιηθεί ποτέ στο ΧΑΑ και την πρώτη που διενεργήθηκε με «Ευρωπαϊκό» Ενημερωτικό Δελτίο σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου κανονισμού (ΕΚ) 809/2004 της Ε.Ε.

ΟΤΕ (Ηλεκτρονικές επικοινωνίες)

- Το Σεπτέμβριο του 2005 ολοκληρώθηκε επιτυχώς η διάθεση του 10% του μετοχικού κεφαλαίου του ΟΤΕ, κυριότητας Ελληνικού Δημοσίου, σε θεσμικούς επενδυτές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το ποσό που αντλήθηκε διαμορφώθηκε σε € 835 εκατ.
- Μετά από συμφωνία ανάμεσα στην Ελληνική Κυβέρνηση και την Deutsche Telekom, από τις 5 Νοεμβρίου 2008, κατείχαν ο καθένας 25% συν μία μετοχή του μετοχικού κεφαλαίου του ΟΤΕ.
- Από 31 Ιουλίου 2009, μετά από την πώληση επιπλέον 5% μετοχών και δικαιωμάτων ψήφου του Ελληνικού Δημοσίου, το ποσοστό του Ελληνικού Δημοσίου στον ΟΤΕ ανέρχεται σε 20% και της Deutsche Telekom σε 30%.